

A S T E F A N
A H N H E M

NEPERŠAUNAMAS
SIUŽETAS IR
NEPALIAUJAMAI
KYLANTI JTAMPA.
LITTERATURSIDEN

baltos lankos

X būdu mirti

Stefan Ahnhem

X būdu mirti

romanas

Iš švedų kalbos vertė Ingeborga Elena

baltos lankos

Trečia dalis

2012 m. birželio 24–27 d.

Sakoma, kad už kiekvienos žmogžudystės slypi motyvas. Kerštas už seną neteisybę, košmariška vaikystė, kuri suformuoja mus pakartoti tai, ką patys patyrėme, bet kas, kas gali paaiškinti siaubingus ir nesuvokiamus dalykus. Priežastis ir padarinys, kurių simbiozė daro pasaulį suprantamesnį ir leidžia mums pasijusti bent kiek saugesniems.

Deja, kartais tai tik iliuzija. Grynajam blogiui niekada nereikėjo ir nereikės jokio motyvo.

Laiptinės durų mechanizmas raudono trijų aukštų pastato apačioje priešais Klipano traukinių stotį per pastaruosius dvidešimt metų tikriausiai nė karto nebuvo suteptas. Todėl durys iki galo neužsidarydavo ir jas lengvai galėjai atverti be jokio kodo ar rakto, net nenaudojant jėgos.

Leo Hansis jau galvojo pasiduoti. Bet kai pavyko įsmukti į laiptinę net neuždegus šviesos, jis pirmą kartą per keletą pastarųjų valandų pajuto viltį, kad paskutinė jo naktis, prieš jam rimtai suimant savo gyvenimą į rankas, galbūt vis dėlto baigsis sėkmingai. Jis nebeprisiminė, kada paskutinį kartą buvo išgyvenęs nuo pradžios iki galo gerą naktį, o ši birželio naktis, kurią netrukus užbaigs aušra, buvo tiesiog rekordiška nevykusi.

O jis jau darbavosi ištisas šešias valandas. Apėjo vieną vilą po kitos palei Bjersgordsvėgeno, Taikos ir Valgatano gatves, ir vieninteliai dalykai, kuriuos jam pavyko nugvelbti, buvo apynaujis vaikiškas vežimėlis ir rausvas dviratukas, o tai aiškiai rodė, kaip žemai jis smuko. Vogti iš vaikų ir naujagimių tėvų. Ar gali būti blogiau?

Sudėjus išeis kokie penki šimtai kronų, vadinasi, jis nesukrapšto nė šimto kronų per valandą. Jei įskaičiuotum benziną, kavos pertraukėles ir priemoką už nepatogų darbo

laiką, – grynas nuostolis, ir staiga gyvenimas lankant suaugusiųjų mokyklą su paskola studijoms ir po kelerių metų Lundo universiteto magistro laipsnis atrodė vienintelis aki-vaizdas pasirinkimas.

Ta dujinė „Weber“ kepsninė privertė jį po daugybės metų nuspręsti, kad jau gana. Kad jam reikia ką nors daryti su savo gyvenimu, ką nors tikra ir iš esmės kitokio, nei tik slankioti po sodus, brautis pro išdaužtus langus ir slapčia užvedinėti nusenusias mašinas.

Kepsninė buvo didžiulė kaip kokia lauko virtuvėlė ir, aišku, dujinė – ekologiniu požiūriu prasčiausia alternatyva. Tačiau sprendžiant iš džipo keturiais varomaisiais ratais įvažoje prie namo, klimato kaitos grėsmė savininkus jaudino mažiausiai. Jis nė kiek nenustebtų, jei ant šitos kepsninės grotelių dažniausiai dedama raudona mėsa. Didžiuliai riebus kepsniai, skleidžiantys tonas anglies dioksido, tokie, kuriems suvirškinti reikia savaičių. Tie šikniai akivaizdžiai sėda į lėktuvą kaskart, vos tik prisireikia kur nors nuvykti.

Todėl jo nė kiek nekamavo sąžinė, kai pamatė išblizgintą kepsninę, stovinčią neprirakintą ant medinės pakylos sode. Ji veikiausiai verta mažiausiai trisdešimties tūkstančių kronų, taigi, tikriausiai nebūtų sunku gauti už ją keletą tūkstančių, o gal net penkis.

Staigmena laukė vos užlipus ant pakylos – dviejų stiprių prožektorių pavidalu. Staiga jis pasijuto lyg tardomas Gvantanamo kalėjime. Bet tai dar nebuvo blogiausia. Blogiausia buvo tas bjaurybė šuo, kuris prabudo ir ėmė skalyti kaip pasiutęs, kol galiausiai pažadino šeimnininkus, o tie, aišku, išleido tą kipšą.

Be ekologinių nusidėjėlių, beveik neegzistuoja didesnių bjaurybių už šunis. Net tik kad dergia, kur papuola. Dar ir

dvokia kaip judantys sąvartynai, ir loja, tarsi tai būtų gyvybės ar mirties klausimas, vos tik jį pamato. Nesvarbu, kokie mažičiai būtų, net jei tai nutiktų šviesiausią vidurdienį arba jie būtų vedami už pavadėlio kitoje gatvės pusėje. Vos jį išvysta – baigta.

Laimei, bent jau spėjo grįžti į furgoną, kurį pavyko užvesti iš antro karto, anksčiau taip nepavykdavo.

Tiesą sakant, jis ir pats nesuprato, kaip jam pavyko ištvirti tokią daugybę metų. Ypač kalbant apie vilas. Vos prieš keletą metų užtekdavo paleisti į langą akmenį ir jau būdavai viduje. Šiandien kiekvienas namas įsivedęs tinitą sukeliančią signalizaciją arba įsitaisęs šunį iš nasrų drimbančiomis seilėmis.

Be to, vis dažniau žmonės turi įsigiję seifus, kur visi tie dalykai, kuriuos kadaise buvo paprasta pasiimti, dabar guli užrakinti. Netgi televizoriaus dabar nebeapsimoka mėginti išsinešti. Tiek ilgai užtrunka numontuoti jį nuo sienos, kad pasensta dar nespėjus įkrauti į mašiną.

Anksčiau ir su butais buvo kitaip. Ten žmonės kažkodėl tebesijautė saugūs ir jiems nereikėjo galybės signalizacijų. Kai kurie netgi būdavo tokie naivūs, kad palikdavo nerakintas duris. Tada geriausiu atveju užtekdavo įkišti ranką ir kuo ramiausiai patikrinti lauko drabužių kišenes ir susirinkti pinigines ir raktus.

Dabar galėjai tikėtis nebent, kad vienos iš kelių šimtų durų bus neužrakintos. Kaip ir tikėjosi, visos trejos butų durys pirmame ir antrame aukšte buvo užrakintos. Be to, jo paprastutis visraktis buvo bejėgis prieš tas padidinto saugumo spygnas, įmontuotas visuose butuose. Viršutiniame aukšte buvo tik du butai, taigi, šansų jam liko nedaug.

Aišku, pirmosios durys buvo užrakintos. Todėl perėjo prie antrųjų ir atsistojo priešais.

Ši naktis yra paskutinė, kai jis leidžiasi į miestą, kad šitaip žemintųsi. Taip buvo nuspręsta, taip ir bus. Kad ir kas nutiktų, čia yra paskutinė laiptinė ir paskutinės durys, galvojo jis dėdamas plaštaką ant Everto Jonsono durų rankenos ir tik vos spustelėjęs pajuto, kad durys atsidaro.

Vos spėjęs atsigausti nuo to, kad durys iš tiesų neužrakintos, jis atsargiai įžengė į tamsą, palūkuriavęs keletą sekundžių atsargiai uždarė paskui save duris ir ėmė klausytis, ar nepasigirs koks Everto Jonsono arba, dar blogiau, jo šuns garsas. Tačiau buvo visiškai tylu. Tylu ir trošku. Tarsi oras būtų užsistovėjęs ištisas savaites ir taip sutirštėjęs, kad lipo prie veido. Be to, sklido silpnas salsvas, pykinantis kvapas.

Jis įjungė žibintuvėlį ir nukreipė šviesos srautą į skrybėlių lentyną, kur ant pakabų kybojo dvi striukės ir švarkas. Tačiau kišenėse nieko įdomesnio nerado, tik praplėštą „Fisherman's Friend“ pakuotę, ištrūkusią marškinių sagą ir keletą senų maisto parduotuvės čekių. Nieko įdomaus nerado ir ant sienos kabančioje raktų spintelėje. Nei mašinos, nei seifo raktų akiraty nebuvo.

Jis patraukė tolyn koridoriumi, stengdamasis nusikratyti vis stiprėjančiu nerimu. Bet šis buvo toks pat lipnus kaip ir oras. Kažkas čia buvo ne taip. Kažkas vertė jį galvoti, kad reiktų apsigręžti ir tiesiog važiuoti namo pradėti naujo gyvenimo. Tačiau taip lengvai jis nepasiduos. Neužrakintas butas. Sunkiai rasi žemiau kybantį vaisių.

Pirmosios durys į kairę buvo uždarytos, jas kol kas paliko neliestas, nes greičiausiai jos vedė į miegamąjį. Jis nenorėjo rizikuoti pažadinti senio. Todėl įėjo pro duris dešinėje, jos buvo praviros ir vedė į virtuvę.

Kvapas čia irgi buvo ne kažin koks. Tačiau bent jau gerai pažįstamas. Seno maisto, šiukšlių ir kanalizacijos dvokas. Viena iš elektrinės viryklės kaitviečių buvo palikta įjungta ir nieko negalvodamas jis priėjo ir ją išjungė. Negalėjo žiūrėti, kaip be naudos švaistoma brangi elektros energija.

Jam už nugaros ant apskrito stalelio prie sienos buvo padėta tuščia lėkštė su peiliu ir šakute, o šalia – tuščia stiklinė. Greta stovėjo iki pusės sunaudoto pomidorų padažo butelis, „Piffi“ universalių prieskonių indelis ir pieno pakelis.

Pieno galiojimas pasibaigęs dar gegužės 27 dieną, tai yra beveik prieš mėnesį. Tai buvo šioks toks paaiškinimas. Evertas Jonsonas mirė ir tikriausiai tebėra bute.

Jis buvo matęs numirėlį vieną kartą, tačiau tik kaip akimirkos vaizdą prieš daugiau nei dešimtį metų, kai važiavo pro eismo nelaimės vietą. Vis dėlto dar ir dabar kartais susapnuodavo košmarą su visomis smulkmenomis, kurios tvirtai įsirėžė jam į atmintį.

Jis vylėsi, kad čia jam nereikės nieko tokio pamatyti, nes senį greičiausiai ištiko insultas ar panašiai. Kita vertus, jis neįsivaizdavo, kaip atrodo negyvas kūnas po viso mėnesio vasaros šilumoje.

Jis grįžo į koridorių, priėjo prie uždarytų durų ir prieš atidarydamas susikaupė. Kaip ir tikėjosi, tai buvo miegamasis. Žaliuzės nuleistos, bet priešaušrio šviesa vis tiek skverbėsi ir gulė lyg dryžuotas paklotas ant stalelio prie lovos su knygu stirta ir ant rašomojo stalo, kur stovėjo stacionarus kompiuteris.

Ir ant lovos.

Ant tuščios lovos.

Leo Hansis nieko nesuprato. Ar yra dar vienas miegamasis? O gal Evertui Jonsonui pavyko prisikviesti greitąją ir dabar jis ligoninėje? Ar galėjo taip būti? Kad jis tiesiog nespėjo užrakinti durų?

Ant stalo stovėjo kompiuteris „Dell“, taigi, ne itin prabangus. Bet atrodė gana naujas, ir priklausomai nuo to, kokio dydžio atmintis ir koks procesorius, galėjo sėkmingai pardavus atnešti keletą tūkstančių kronų.

Jam patraukus į šalį pelę, kad atjungtų klaviatūrą, įsijungė ekranas, darbalaukis buvo pilnas aplankų ir dokumentų. Jis nebuvo apsaugotas slaptažodžiu, o tai beveik tas pats, kaip dar vienas neužrakintas kambarys. Todėl jis atsisėdo prie rašomojo stalo ir ėmė tyrinėti aplankus, kurie visi buvo pavadinti trumpais nesuprantamais raidžių deriniais.

Išskyrus vieną. „Bitcoin core“.

Jis buvo girdėjęs apie bitkoinus, tai kažkokia virtuali valiuta, kurią sugalvojo kažkoks įsislaptinęs japonas, ir kiekviena transakcija reiškė nepadorų kiekį energijos. Atrodo, visas bitkoinų tinklas naudojo panašų kiekį energijos kaip visa Šveicarija. Tačiau, kaip tai veikia ir kaip ja prekiauti, jis nežinojo.

Jis atidarė programą ir ėmė spaudinėti bet kur, kol surado apžvalginį langą su dviem atskirais stulpeliais. Virš vieno buvo užrašyta „Wallet“*, o virš kito „Recent transactions“**, ir kiek galėjo matyti, per pastarąjį pusmetį Evertas Jonsonas nusipirko 2400 bitkoinų.

* Piniginė (angl.).

** Naujausi sandoriai (angl.).

Tai jam nedaug tesakė. Gal tai reiškia daugmaž kelis šimtus kronų, o gal kelis tūkstančius. Bet jeigu pasiseks, gal jam pagaliau pavyks gauti atlygį už nakties vargą.

Jis susirado naršyklę, atsidarė internetą ir įrašė į paieškos laukelį „bitcoin currency“*. Puslapyje, į kurį pateko, buvo galybė skaičių stulpelių, kurie visą laiką mainėsi. Visa atrodė panašu į matematinę sieną, pro kurią neįmanoma prasiskverbti. Bet kai pulsas staiga šovė į viršų, jis suprato, kad širdis jau suvokė kažką, kam suvokti smegenims dar reikėjo keleto sekundžių.

Vienas bitkoinas pasirodė esąs vertas visų septynių dolerių. Septyni doleriai, kartojo jis sau, o tuo metu jo smegenys suskaičiavo, kad senio bitkoinų vertė yra daugiau kaip šimtas penkiasdešimt tūkstančių švedišκών kronų. Tai buvo galybė pinigų ir dar tiesiai į kišenę. Jokių nusiderėti norinčių tarpininkų, o svarbiausia – jokio sąžinės graužimo dėl jaunos poros, ką tik tapusios tėvais, ar dėl mažos mergytės, ką tik išmokusios minti dviratį.

Jis atkabino nuo ekrano laidus, išnešė jį į prieškambarį ir jau buvo begrįžtas atsinešti to, kas liko, bet staiga pagalvojo, jog net nežvilgtelėjo į svetainę, kuri tikriausiai yra tolimesniame koridoriaus gale už stiklinių durų.

Labiausiai už viską jis norėjo čiupti kompiuterį ir dingti, bet gal ten yra kokia sena vertinga vaza arba, jeigu sėkmė šiandien norėtų pasirodyti iš pačios geriausios pusės, – koks meno kūrinys.

Tačiau tą pat akimirką, kai atvėrė stiklines svetainės duris, jo dėmesį patraukė ne vertingi daiktai, o tas įkyrus salsvas kvapas, kurį jam buvo pavykę pamiršti, tačiau dabar jis buvo

* Bitkoino kursas (angl.).

priverstas užsitraukti ant veido marškinėlius ir kvėpuoti pro audinį.

Užteko žengti du žingsnius, daugiau ir nereikėjo, kad paaiškėtų, iš kur sklinda dvokas. Tačiau kas tai yra, jis nepajėgė suprasti. Priėjęs nukreipė žibintuvėlio šviesos srautą į cilindro formos konstrukciją ant grindų kambario viduryje. Jis buvo kiek daugiau nei pusmetro skersmens ir maždaug dviejų metrų ilgio, tamsiai samaninės spalvos, pagamintas iš kažkokio ištempo plastiko. Lyg palapinė. Ar šiltnamis. Toks daiktas, kokius galbūt kada nors naudosime, kai Žemėje nebebus įmanoma gyventi ir ateis metas apgyvendinti Marsą.

Jis nukreipė kišeninį žibintuvėlį į vieną cilindro galą. Pažvelgus iš arčiau buvo matyti, kad tai perregimo plastikinio maišo dugnas, ir kai jis atsargiai perbraukė ranka per išlenktą kraštą, suprato, kad viduje yra dviračio ratas, laikantis ištempą plastikinę plėvę. Tikriausiai panašus ratas yra ir kitame cilindro gale, o per vidurį du plastikiniai maišai buvo sujungti keliais sluoksniais tvirta sidabrine lipniąja juosta.

Akivaizdžiai savadarbė konstrukcija. Bet kam ji skirta?

Jis pasilenkė virš cilindro formos plastikinės palapinės ir pašvietė kišeniniu žibintuvėliu vidun, tačiau galėjo įžiūrėti tik įvairius tamsius samaninius atspalvius. Tarsi viduje būtų pilna priaugusių dumblių ar ko nors panašaus.

Bet jo dėmesį patraukė tai, kas buvo tos žalumos viduje, visa ji, kaip tik dabar pastebėjo, judėjo.